Program współpracy transnarodowej
EUROPA ŚRODKOWA

ewt POLSKA 2007-2013

Część problemów występujących lokalnie jest wspólna dla miast i regionów różnych krajów Europy. Ich rozwiązania można się podjąć we współpracy międzynarodowej, wykorzystując wiedzę fachową i doświadczenie partnerów. Instytucje publiczne i podmioty prywatne z Austrii, Czech, Niemiec, Polski, Słowacji, Słowenii, Węgier, Włoch i Ukrainy mogą ubiegać się o dofinansowanie wspólnych przedsięwzięć w ramach Programu dla Europy Środkowej. Na wsparcie mogą liczyć inicjatywy z zakresu innowacyjności, poprawy dostępności transportowej i komunikacyjnej, ochrony środowiska, a także podnoszenia konkurencyjności i atrakcyjności miast i regionów. Najbliższy nabór wniosków będzie trwać od 7 stycznia do 18 marca 2009 r.

Po pierwszej turze konkursowej już 47 polskich instytucji uczestniczy w projektach Programu dla Europy Środkowej. Polscy beneficjenci biorą udział w 24 międzynarodowych przedsięwzięciach, a w czterech z nich pełnią funkcję lidera. Partnerzy ze wszystkich uczestniczących w programie państw Unii Europejskiej mogą ubiegać się łącznie o 231 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Polscy beneficjenci uzyskują refundację w wysokości do 85% poniesionych kosztów.

Poniżej prezentujemy zarządzane przez polskie instytucje projekty, które już uzyskały dofinansowanie w ramach programu.

Via Regia Plus

Projekt bazuje na dotychczasowych doświadczeniach partnerów związanych z udziałem w poprzedniej edycji programu transnarodowego. Zakończony w 2008 roku projekt „Via Regia" wypracował scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rozciągającego się wzdłuż III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego (III PKT), od środkowych Niemiec przez południową Polskę aż po Ukrainę. Powstały także analizy i dokumenty strategiczne, które stworzyły podwalinę pod przygotowanie zintegrowanej koncepcji rozwoju tego obszaru w oparciu o zwiększony przepływ osób, towarów i kapitału.

Mając na uwadze fakt, że III PKT wywiera coraz silniejszy wpływ na rozwój ekonomiczny obszaru przygotowano projekt „Via Regia Plus", którego liderem jest Wrocław. Udział w tym przedsięwzięciu stanowi znakomitą szansę dla lokalnych i regionalnych instytucji oraz samorządów na włączenie się do strategicznej dyskusji nad kierunkami rozwoju gospodarczego i przestrzennego w III PKT.

Wymiernym efektem podejmowanych w ramach projektu działań będzie opracowanie dokumentów strategicznych oraz realizacja modelowych rozwiązań (działania pilotażowe) w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej obszarów metropolitalnych, koordynacji rozwoju transportu oraz współpracy terytorialnej i zarządzania regionalnego.

Całkowity koszt projektu, którego realizacja rozpoczęła się w październiku 2008 roku, a zakończy we wrześniu 2011 roku, wynosi 3,2 mln euro. W przedsięwzięciu uczestniczą również: Województwo Dolnośląskie, Opole, Kraków, Górnośląska Agencja Przekształceń Przedsiębiorstw SA, Gliwice, Ministerstwo Budownictwa i Transportu Turyngii, Senat Miasta Berlina, Lipsk, Drezno, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Saksonii, Lwów, Koszyce, Agencja Wspierania Rozwoju Regionalnego Kraju Koszyckiego.

REURIS

Punktem wyjścia projektu jest przekonanie, że ochrona i tworzenie siedlisk przyrodniczych w miastach nierozerwalnie wiąże się z udostępnianiem tej przestrzeni ludziom. Dlatego zagospodarowanie takich terenów musi łączyć działania na rzecz wspierania bioróżnorodności z zapewnieniem warunków dla rekreacji.

Główny Instytut Górnictwa w Katowicach (GIG) jest koordynatorem całości przedsięwzięcia oraz partnerem odpowiedzialnym za propagowanie jego wyników. W projekcie uczestniczą także: Katowice, Bydgoszcz, Pilzno, Brno, Stuttgart, Lipsk i Uniwersytet Lipski. Każdy partner wnosi do projektu dotychczasowe doświadczenia, wiedzę ekspercką oraz własne podejście do kwestii rewitalizacji przestrzeni nadrzecznych. Dzięki projektowi po raz pierwszy w Europie Środkowej podjęta zostanie próba stworzenia pełnego zestawu zasad rewitalizacji przestrzeni nadrzecznych i zilustrowania ich poprzez praktyczne przykłady wdrożenia.

Korzyści GIG z udziału w projekcie polegają głównie na zdobyciu doświadczenia we wspieraniu i koordynacji działań dla porządkowania przestrzeni na terenach zurbanizowanych, dotkniętych działaniem przemysłu i górnictwa. Wiedza i umiejętności w tym zakresie będą coraz bardziej pożądane w związku z postępującą transformacją społeczno-gospodarczą i poprawą parametrów jakości środowiska. Uczestniczące w projekcie miasta – Katowice i Bydgoszcz – zyskają możliwość wykonania konkretnych prac w dolinach rzecznych przy unijnym dofinansowaniu w wysokości 85%.

Projekt obejmuje działania pilotażowe, których celem jest zademonstrowanie przejścia od strategii do praktyki rewitalizacji, zależnie od obiektu. Każda akcja pilotażowa związana będzie z odcinkiem doliny rzecznej, np. zmianą charakteru brzegu rzeki lub jej zagospodarowaniem. W Polsce projekt dotyczy doliny rzeki Ślepiotki w Katowicach oraz starego Kanału Bydgoskiego. Wypracowane rozwiązania sprzyjać będą podnoszeniu konkurencyjności i zwiększeniu atrakcyjności przyległych terenów dla mieszkańców i dla inwestorów.

FOKS

W latach 2005–2008 Główny Instytut Górnictwa w Katowicach prowadził międzynarodowy projekt MAGIC, w ramach którego rozpoczęto działania kontynuowane obecnie w ramach FOKS.

Przedsięwzięcie dotyczy ochrony wód, a szczególnie wód podziemnych. Stanowią one wartość, którą należy chronić dla przyszłych pokoleń. W roku 2000 wprowadzono Ramową Dyrektywę Wodną (RDW), a w roku 2006 dyrektywę dotyczącą ochrony wód podziemnych. Ich celem jest poprawa jakości wód do roku 2015. Najtrudniej ten cel osiągnąć na terenach dotkniętych działalnością przemysłową. Na takich terenach liczba obiektów, które zagrażają jakości wód podziemnych jest często ogromna, a koszt ich usunięcia przekracza możliwości finansowe odpowiedzialnych instytucji.

Projekt FOKS przychodzi z pomocą instytucjom odpowiedzialnym za realizację celów RDW na terenach przemysłowych. Partnerzy uczestniczący w projekcie to: Stuttgart, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych z Katowic, Instytut Zdrowia Publicznego z Ostrawy, Jaworzno, Mediolan oraz Prowincja Treviso.

W ramach projektu zostanie wypracowana procedura, która umożliwi wykorzystanie środków technicznych i finansowych w celu osiągnięcia jak najlepszej ochrony wód podziemnych, a także odpowiedni dobór innowacyjnych sposobów usuwania zanieczyszczeń. Zostanie ona zademonstrowana i zastosowana w działaniach pilotażowych na pięciu wybranych terenach w czterech krajach europejskich: w Polsce, Niemczech, Włoszech i Czechach.

Przedmiotem działań pilotażowych, prowadzonych przez GIG oraz dwóch innych polskich partnerów, będzie obszar starych składowisk w okolicy zakładów chemicznych „Organika – AZOT" w Jaworznie. W ich efekcie zostaną określone kluczowe źródła zanieczyszczenia wód na tym terenie. Następnie zostaną dobrane i próbnie zastosowane optymalne środki ochrony wód. Skorzysta na tym przede wszystkim Jaworzno, bo otrzyma pomoc w rozwiązaniu istotnego problemu. Również dwaj pozostali polscy partnerzy zyskają na dostępie do najnowszych technologii, które sami będą współtworzyć i stosować.

Projekt FOKS rozpoczął się w listopadzie 2008 roku, a jego realizacja potrwa 3 lata. Budżet całego projektu wynosi 3,3 mln euro, z czego 2,6 mln euro stanowi dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Trzej polscy partnerzy otrzymają łącznie ponad 820 tys. euro.

COBRA MAN

Problemy związane z zagospodarowaniem terenów poprzemysłowych, określanych nazwą „brownfields", pojawiają się we wszystkich przemysłowych miastach na świecie. Państwa członkowskie UE mają różne doświadczenia w tej dziedzinie. Podczas warsztatów EUBRA (European Brownfield Revitalisation Agenda) w styczniu 2007 roku w Lipsku przeprowadzono analizę projektów europejskich dotyczących rewitalizacji terenów poprzemysłowych i dostrzeżono potrzebę wykształcenia specjalistów, przygotowanych do zarządzania takimi terenami.

Doświadczenia Bydgoszczy z realizacji licznych projektów międzynarodowych dotyczących tej problematyki umożliwiły miastu objęcie funkcji partnera wiodącego. Pozostałymi uczestnikami projektu są: Stuttgart, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, miasto Most, Uniwersytet Techniczny w Ostrawie, Kranj, Usti nad Łabą, SIPRO Biuro Rozwoju – Ferrara, Instytut Planowania Urbanistycznego ze Słowenii.

Projekt rozpocznie się w styczniu 2009 roku i będzie realizowany przez 3 lata. Nadrzędnym celem przedsięwzięcia jest wypracowanie jednolitej koncepcji zarządzania terenami poprzemysłowymi oraz wskazanie w samorządach europejskich miejsca dla menedżera terenów poprzemysłowych. Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy i Uniwersytet w Ostrawie stworzą programy edukacyjne i wykształcą pierwszą grupę specjalistów, która znajdzie zatrudnienie w europejskich samorządach. Edukacja prowadzona będzie nowoczesnymi metodami, m.in. poprzez e-learning. Menedżerowie przejdą praktyczne szkolenie na terenach pilotażowych wybranych w taki sposób, aby możliwe było prześledzenie wszystkich aspektów procesu innowacyjnej rewitalizacji.

Dzięki udziałowi w projekcie Bydgoszcz zyska możliwość podniesienia kwalifikacji pracowników urzędu miasta w ramach cyklu szkoleń. Dalsza edukacja przyszłych specjalistów w zakresie zarządzania terenami poprzemysłowymi będzie możliwa w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy. Z efektów projektu bezpośrednio skorzystają także mieszkańcy Bydgoszczy. W ramach działań pilotażowych zdegradowany i porzucony niegdyś teren poprzemysłowy zostanie zamieniony w przyjazną mieszkańcom przestrzeń publiczną – plac zabaw.

Całkowity budżet projektu to 3,6 mln euro. Dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniesie 2,9 mln euro. Dofinansowanie przewidziane dla partnerów polskich to 891 tys. euro.

W Polsce szczegółowych informacji o Programie dla Europy Środkowej udziela działający w ramach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego **Krajowy Punkt Kontaktowy:**

ul. Mickiewicza 15, 40-951 Katowice
tel. 32 253 90 08
e-mail: Monika.Strojecka-Gevorgyan@mrr.gov.pl

Strona główna programu (język angielski):
www.central2013.eu
Informacje o programie w języku polskim:
www.interreg.gov.pl

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

CENTRAL